שנפל משנים חייב להחזיר. אפילו אין בו סימן דאינו מתיאש לעולם ומיירי שנגיסה בקשה יחד קודם שבא זה ומצאה ולכך סבור ודאי שחבירו לקחה כשנקשה עמו ואינו מתיאש לעולם שמחשב יחזירנה לי כשאגייסנו ברגיס ואוכיח לו שמצאו ולכך נמי אמרינן בסמוך אימור שותפי נינהו כיון שראיעוס מחפשין יחד ומה שפרש"י מטעם יאוש שלא מדעת אין נראה דהא רבא סבר דהוי יאוש ומפרש בסמוך מילתיה דרב נחמן ואין סברא לומר דהדר ביה בתר דאיתותב ומה שפירש נמי שיביעו שבועת היסת קשה וכי יביעו בטענת ספק ומיהו י"ל דטוען ברי לפי שלא היה שם אחר כי אם הוא אך קשה דבימי בר קפרא עדיין לא נתקנה שבועת היסת ונראה לפרש שבא שבועה אינו מתיאש לעולם כדפרישית: **לא אמרן אלא** כי לית **ביה שוה פרוטה לכל** חד וחד. דהיינו כי ליכא שלש פרוטות אלא ב' דמה נפשך אין צריך להחזיר אם שלשתן שותפין אין כאן כדי השבה לכל אחד ואם אינן שותפין האובד ימיאש כי השניים ידחוהו כל אחד על חבירו וא"ת וימוש שמא שניים הם שותפין דאין מושדים זה את זה ולא מתיאש ששניהם יטענו בטענת ברי לשניהן וכן באיכא דאמרי אמאי קאמר הני שותפי נינהו וחד מייניהו אחיל מנתיה גבי חבריה נימא אימור שניים מהם הם שותפין ואין מושדין זה את זה וימצאו ודאי שהשליש נקחה וי"ל דודאי כי ליכא אלא שנים האחד יטען ברי לחבירו אבל כשיש שלשה לא יטענו טענת ברי לשליש אפי' יהיו שניים מהן שותפין דנהי דאין מושדים זה את זה מ"מ סבור שהשותף נקחה לנערו עד זמן מרובה כדאמר בסמוך דאי איכא שלש פרוטות דאינם מתיאשים שסבורים שחבריהם מלאה ומעלים מהם להקניט ולנער עד זמן מרובה ולבסוף יחזירנה ועי"ל דכיון ששלשה הולכין יחד אין לומר שותפין שניים מהם אלא או כולם שותפין או כל אחד ואחד לבדו:

מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה. וא"ת והלא לאו דלא תגזול מקרי ניתק לעשה בפ' שילוח הקן (חולין דף קמא.) א"כ כיון דלענין גזילה לא מקרי מתנה גם השב תשיבם למה לא תיקן וי"ל דלא קאי אלא על לאו דלא תוכל להתעלם שעבר שלא החזיר קודם יאוש: **אינו** עובר **אלא** משום השב **תשיבם.** וכפ"ק דקדושין (דף לה. ושם ד"ה מעקה) דחשיב השבת אבידה עשה שאין הזמן גרמא היינו בענין שבאלו וא"ת ואמאי ליכא לאו דלא תגזול אי משום דבהתירא אתא לידיה הלא בכושם שכר שכיר איכא לאו כדאמר בפרק איזהו נשך (לקמן דף סא. ושם) וי"ל דהתם כשמתכוין לגזול לא נתיאשו הבעלים והכא כבר נתיאשו: **אפילו** צרורין. רש"י ל"ג צרורין דאם היה בו סימן מכריז וי"ל דגרים ליה ומיירי דאיכא רוב עכו"ם מצויים שם והם שלו ואע"ג דאיכא סימן דהלכה כר' שמעון בן אלעזר בהא:

בלוקח

שנפל משנים חייב להחזיר מאי טעמא ההוא דנפל מיניה לא מיאש מימר אמר מכדי אינש אחרינא לא הוה בהדאי אלא האי נקיטנא ליה ואמינא ליה אנת הוא דשקלתיה בשלשה אינו חייב להחזיר מאי טעמא ההוא דנפל מיניה ודאי מיאש מימר אמר מכדי תרי הוו בהדאי אי נקיטנא להאי אמר לא שקלתיה ואי נקיטנא להאי אמר לא שקלתיה אמר רבא האי דאמרת בשלשה אינו חייב להחזיר לא אמרן אלא דלית ביה שוה פרוטה לכל חד וחד אבל אית ביה שוה פרוטה לכל חד וחד חייב להחזיר מאי טעמא אימור שותפי נינהו ולא מיאשו איכא דאמרי אמר רבא [א]אע"ג דלית ביה אלא שוה שתי פרוטות חייב להחזיר מאי טעמא אימור שותפי נינהו וחד מנייהו אחולי אחליה למנתיה גבי חבריה ואמר רבא [ב]ראה סלע שנפלה נטלה לפני יאוש על מנת לגוזלה עובר בכולן משום [ג]לא תגזול ומשום [ד]השב תשיבם ומשום [ה]לא תוכל להתעלם ואע"ג דחזרה לאחר יאוש [ו]מתנה הוא דיהיב ליה ואיסורא דעבד עבד [ז]נטלה לפני יאוש על מנת להחזירה ולאחר יאוש נתכוין לגוזלה עובר משום השב תשיבם [ח]המתין לה עד שנתיאשו הבעלים ונטלה [ט]אינו עובר אלא משום לא תוכל להתעלם בלבד [י]אמר רבא [יא]האי מאן דחזי דנפל זוזי מחבריה בי חלתא ואשכחיה ושקליה לא מיחייב לאהדורי ליה מאי טעמא ההוא דנפל מיניה מיאש הוא אע"ג דחזייה דאייתי ארבלא וקא מרבל מימר אמר כי היכי דנפול מינאי דידי הכי [יב] נפול מאיניש אחרינא [א] ומשכחנא מידי: **מתני'** [ב]מצא בחנות הרי אלו שלו בין התיבה ולחנוני של חנוני לפני שולחני הרי אלו שלו בין הכסא ולשולחני הרי אלו של שולחני [ג]הלוקח פירות מחבירו או ששילה לו חבירו פירות ומצא בהן מעות הרי אלו שלו אם היו צרורין נוטל ומכריז: **גמ'** אמר רבי אלעזר [ד]אפילו מונחין על גבי שולחן תנן לפני שולחני הרי אלו שלו הא על גבי שולחן דשולחני אימא סיפא בין הכסא ולשולחני של שולחני הא על גבי שולחן שלו אלא [ה]מהא ליכא למשמע מינה ורבי אלעזר הא מנא ליה אמר רבא מתניתין קשיתיה מאי אריא דתני בין הכסא לשולחני של שולחני ליתני על [ו] שולחן אי נמי מצא בשולחנות כדקתני רישא מצא בחנות שלו [ז]אלא ש"מ אפי' מונחין על גבי שולחן הרי אלו שלו: הלוקח פירות מחבירו וכו': אמר ריש לקיש משום רבי ינאי לא שנו אלא בלוקח

בין הכסא ולשולחני: **אי נמי.** [ב] ניתני ברישא מצא בשולחנות כדקתני רישא מצא בחנות מדנקט לפני השולחני אף על השולחן במשמע:

בלוקח

נקיטנא ליה כו'. משבענא ליה שבועת היסת ולא נתייאש מיד כשמשמש ולא מצא ונמצא שבא ליד זה לפני יאוש והלכה כאביי: **אי נקיטנא וכו'.** ואינו יכול להשביעו בטענת שמא שאין נשבעין בטענת שמא אלא אותן השניים במשנה ואלו נשבעים אלא בטענה כו' (שבועות דף מה.). וא"ת הא מקמי יאוש אתי לידיה ואוקימנא[ו] הלכתא כאביי ביע"ל קג"ם הא אמרן דמעות מידע ידיע מיד כרבי יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו כו' (לעיל דף כא.): **אימור שותפי נינהו.** בסלע זו ונאמנים זה על זה ואין האחד חושד את חבירו בחלקו ולכי מישמש בכיסו ולא מצאה לא אייאש מימר אמר אחד מן השותפים מצאה ולעצרני הוא שותק ונמצא כשבאת ליד זה לפני יאוש באת לידו והא אוקמיה כאביי הלכך אף ע"ג דסלע דבר שאין בו סימן הוא חייב להחזיר אבל כי אין בו אלא פרוטות מה נפשך אי שותפין הן בו אין כאן משום השבת אבידה ואם של אחד מהם הוא אי של השניים נותנו ואמרו חברנו זה גנב הוא והרי נשמע ואמר לא לקחתיו אחד מכם לקחו וגנבו מחבירו: **אימור שותפי נינהו.** ומהימני אהדדי ואין חושדין זה את זה ונמצאת שבאת ליד זה לפני יאוש: **ראה סלע שנפלה.** ולא גרסינן משניים: **נטלה לפני יאוש.** שלא שהה כדי למשמש זה בכיסו: **עובר משום השב תשיבם.** לא תגזול לא שייך אלא בשעת נטילה כמו ויגזול את החיות מיד המצרי (שמות ב כג) כדאמר בבבא קמא (עט:). לא תוכל להתעלם אינה אזהרה אלא לכובש את עייניו וממנע מלהגיל הלכך הנוטלה על מנת להחזיר ולאחר יאוש נתכוין לגוזלה אין כאן מתעלם. אבל השב תשיבם איכא משנטל עד שישיבנה: **המתין לה כו'.** בשעה שראה אותה ולא נטלה להחזירה: **עובר בלא תוכל להתעלם.** שהרי העלים עייניו: **כי חלפא.** בין החולות: **ארבלא.** כברה: **מתני' מצא בחנות הרי אלו שלו.** בדבר שאין בו סימן קאי דהסוא דנפל מיניה מיאש שהכל נכנסים לשם: **בין התיבה.** שהחנוני יושב לפניה ומניח נוטל ממנה ונותן לפניו ומוכר ומעות שנותנין לו נותן [ו]לתיבה ולא נפל שום דבר אלא מיד חנוני: **שולחני.** מחליף מעות ונותן מטבעותיו בשולחן שלפניו והבאין להחליף אף הן נותנין שם מעותיהן: **הרי אלו שלו.** דאמרינן מן הבאין נפלו שהרי השולחן מפסיק בין שולחני למעות שנמצאו ואם מן השולחני נפלו היה להם להמצא ביניו לכסא שהשולחן מונח עליו: **הלוקח פירות מחבירו.** מפרש בגמרא: **ואם היו צרורין.** הוי סימן או קשר או מנין שבהם: **גמ' אמר רבי אלעזר אפילו מונחין על גבי שולחן.** נראה בעיני דלא גרסינן צרורין: **לפני.** משמע על גבי קרקע: **לפני על גבי שולחן.** של שולחני וכ"ש

ו) [ע' תוס' כ"ק סז: ד"ה רבא], **ז)** [גירסת הנ"י ונעלה עיבר משום כו' וכ"מ ברש"י ד"ה עובר], **ח)** [ל"ל ואמר וכ"א ברי"ף ורא"ש], **ד)** [ע' נדרים עב.] ברכות כה. וש"נ, **ה)** [ע' רי"ף ורא"ש גרסאות אחרות ומ' רש"א], **ו)** [לעיל כב:].
ז) ל"ל לתוכה. רש"ל.

תורה אור השלם

1 לא תעשק את רֵעֶךָ
ולא תגזל לא תָלִין
פְּעֻלַת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד
בֹּקֶר: ויקרא יט יג
2 לא תראה את שור
אָחִיךָ או את שִׂיוֹ נִדָּחִים
והתעלמתָ מהם הָשֵׁב
תשיבם לאָחִיךָ:
דברים כב א
3 וכן תעשה לחֲמֹרוֹ וכן
תַּעֲשֶׂה לשִׂמְלָתוֹ וְכֵן
תַּעֲשֶׂה לכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ
אֲשֶׁר תֹּאבַד מִמֶּנּוּ
ומְצָאתָה לא תוּכַל
להתעלם: דברים כב ג

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכי נמי נפיל מאינש אחריני: **(ב)** שם ניתני על גבי שלחן אי נמי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ומשכח(נא). אותיות נא ממלת ומשכחת מוקפים: **[ב]** ישי' ד"ה מ"ל ניתני בריש. נ"ב והרמב"ם מפרש דקאי על סיפא בין הכסא כו' ליתני בשולחנות כו' ועהג"א (ועמ"ש דביני בח"מ מ' רש ס"ק טו ח):

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא למשמע מינה. דוקא מתני' לאו סלע דוקא, אלא תדא מייהי דוקא, או ריש"א או סיפא, ותנא אחרא תנו הכא ולא יעשינן הי מייהי דוקא דגמר מנייה (שבת קכא.).

עין משפט נר מצוה

עז א מיי' פי"ד מהל' גזילה הל' ח סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ב וסעיף ד:
עח ב ג ד מיי' שם הל' ז ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רנט סעיף ג:
עט ה מיי' שם הל' ט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף יד:
פ ו מיי' פט"ז שם הלכה ד ה ועיין בהשגות וכמ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רס סעיף ה:
פא ז מיי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף יח:
פב ח מיי' שם הלכה ה סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רס סעיף ה:

רבינו חננאל

חייב להכריז דלא נתיאש. נפל מתוך שלשה אין חייב להכריז דודאי מיאש וכו' ורבא פליג עליה בהא. אמר רבא סלע שנפלה מחבירו נטלה לפני יאוש עובר משום בל תגזול ומשום השב תשיבם ומשום לא תוכל להתעלם אע"ג דאהדרה למרה לבתר יאוש איסורא כבר עבדא והשתא מתנה הוא דיהיב ליה. נטלה לפני יאוש על מנת להחזירה ולאחר יאוש נמלך לנוטלה עובר משום השב תשיבם. המתין עד שנתיאשו הבעלים ונטלה אינו עובר אלא משום לא תוכל להתעלם. אמר רבא מאן דחזא דנפל זוזא מחבריה בי חלתא ושקליה אינו חייב להחזירו אע"ג דחזיה דמייתי ארבולי ומארבל וכו': **מתני'** מצא בחנות הרי אלו שלו. בין תיבה לחנווני הרי אלו לחנווני. לפני שולחני למוצאן בין כסא לשולחני הרי הן לשולחני. ודייק ר' אלעזר מדקתני בין כסא לשולחני הרי הן לשולחני הא על השולחן אפי' צרורין ומונחין הרי הן של מוצאן ותוב מדלא קתני סיפא מצא בחנות של שולחני הרי אלו שלו כדקתני רישא ש"מ אפי' על השולחן עצמו הרי הן למוצאן. לקח פירות מחבירו ומצא בתוכן מעות או שילח לו חבירו פירות

מסורת הש"ס

ו) [ע' תוס' כ"ק סז: ד"ה רבא], **ז)** [גירסת הנ"י ונעלה עיבר משום כו' וכ"מ ברש"י ד"ה עובר], **ח)** [ל"ל ואמר וכ"א ברי"ף ורא"ש], **ד)** [ע' נדרים עב.] ברכות כה. וש"נ, **ה)** [ע' רי"ף ורא"ש גרסאות אחרות ומ' רש"א], **ו)** [לעיל כב:].
ז) ל"ל לתוכה. רש"ל.

בלוקח מן התגר. שאף הוא לקח תבואה זו מאנשים הרבה ולא ידיע דמאן ניהו וכיון דלית בהו סימן נתייאשו הבעלים: **דשן.** וכי הוא עצמו דש את התבואה הזאת הלא פועלים הרבה דשו אותה: **איסמייה.** אסיר בריתא זו מגרסתי: **אמר ליה לא.** תסמי.

[א]בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר וכן תני תנא קמיה דרב נחמן ל"ש אלא בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר א"ל רב נחמן וכי בעל הבית בעצמו דשן א"ל [ב]איסמיה א"ל לא תתרגם מתני' [ג]כגון שדשן ע"י עבדו ושפחתו הכנענים: **מתני'** [ד]אף השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף [ד]כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב להכריז: **גמ'** מאי בכלל כל אלו אמר רבא בכלל [ו]כל אבדת אחיך אמר רבא למה לי דכתב רחמנא [ז]שור חמור שה ושמלה צריכי דאי כתב רחמנא שמלה הוה אמינא ה"מ בעדים דגופה וסימנין דגופה אבל חמור בעדים דאוכף וסימנין דאוכף אימא לא מהדרינן ליה כתב רחמנא חמור [ח]דאפילו חמור בסימני האוכף שור ושה דכתב רחמנא ל"ל שור [ט]דאפילו לגיזת זנבו ושה לגיזותיו ולכתוב רחמנא שור דאפילו לגיזת זנבו וכ"ש שה לגיזותיו אלא [י]אמר רבא חמור דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי הכל קשיא ואימא לגללים הוא דאתא [יא]גללים אפקורי מפקר להו ודילמא לסימנין הוא דאתא דאיבעיא לן סימנין דאורייתא או דרבנן כתב רחמנא שה דאפילו בסימנין מהדרינן [יב]וסימנין דאורייתא אמרי מדקתני להו תנא לסימנין גבי שמלה דקתני מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז ש"מ דשה לאו לסימנין הוא דאתא: תנו רבנן [יג]אשר תאבד [יד]פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה רבי יהודה אומר ומצאתה פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה מאי בינייהו אמר אביי [טו]משמעות דורשין איכא בינייהו מר נפקא ליה מאשר תאבד ומר נפקא ליה מומצאתה ולמאן דנפקא ליה מאשר תאבד האי ומצאתה מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה [טז] לכדרבנאי [יז]דאמר רבנאי ומצאתה דאתאי לידיה משמע ולמאן דנפקא ליה מומצאתה האי אשר תאבד מאי עביד ליה מבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום [יח]ר"ש בן יוחי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת שנאמר [יט]כן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבודה הימנו ומצויה אצל כל אדם יצתה זו שאבודה הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם ואידך הא דרבנאי מנא ליה נפקא ליה [כ]מומצאתה ואידך הא דרבי יוחנן מנא ליה נפקא ליה ממנו ואידך ממנו לא משמע ליה רבא אמר פרוטה שהוזלה איכא בינייהו מ"ד מאשר תאבד איכא ומ"ד מומצאתה ליכא ולמ"ד אשר תאבד הא בעינן ומצאתה וליכא אלא פרוטה שהוקרה איכא בינייהו מאן דאמר ומצאתה איכא ומאן דאמר אשר תאבד ליכא ולמאן דאמר ומצאתה הא בעינן אשר תאבד וליכא [כא]אלא פרוטה [כב] שהוקרה והוזלה וחזרה והוקרה איכא בינייהו מאן דאמר אשר תאבד איכא ומאן דאמר ומצאתה בעינן דאית בה שיעור מציאה משעת אבידה ועד שעת מציאה: איבעיא להו סימנין דאורייתא [כג]או דרבנן מאי נפקא מינה לאהדורי

בלוקח מן התגר. פרש"י שלקח מאנשים הרבה ועירב פירות יחד ואינו יודע של מי הן ובאין בו סימן מיירי וא"ת אמאי לא מוקי בלוקח שהוא תגר וי"ל דלא פסיקא ליה דאם מצא קודם ששהא כדי לערבו בפירות אחרים חייב להחזיר אבל בלוקח מן התגר כבר עירב התגר ועי"ל דלא בעשה דמערב עם שאר הפירות לא שנו אלא בלוקח מן התגר שאינו יודע למי להחזיר או לתגר או לבעה"ב אפי' אם אינו (ג) הוה ליפול בתבואה כ"א בשעת דישה ואין להסתפק בתגר מ"מ אינו יודע מאיזה בעל הבית קנה התגר ולזה אפי' הו"מ למימר בלוקח שהוא תגר ומתיישב בעל הבית שבבר שבבר מכר התגר ואין הקונה יודע למי יחזיר אלא כמו כן משום דלא פסיקא ליה דאם התגר מצאה קודם ששהה כדי למכור לאחר לא נתיישב בעה"ב וחייב להחזיר: **מה שמלה מיוחדת שיש לה סימני'**

ויש לה תובעין. במרובה (ב"ק דף סו. ושם ד"ה מולא) אמרינן בגניבה ילפינן יאוש מאבידה וא"ת ואבידה גופה מנלן וי"ל דמהכא נפקא לן דמה שמלה מיוחדת שיש בה סימן ואין הבעלים מתיישבין אלא תובעין שיחזירוה להם בסימנין אפי' אי סימנין לאו דאורייתא ואין מחזירין אלא בעדים מ"מ ילפינן משמלה דדווקא דבר שיש בו סימן חייב (ד)להחזיר דע"י שיש בו סימן יתלא עדים שיאמר להם מכיריס אתם שמלה שלי שהיו בה סימנין כך וכך וגם המולא לא יוציא השמלה להרלותה לכל אדם אלא למי שיתן בה סימנים אע"פ שאינו מחזירה לו בכך מ"מ דומה שהיא שלו ומרגלה אותה לעדים אבל דברים שאין בהן סימן הוי שלו לפי שהבעלים נתיישבו והא דקאמר בגמרא סימנין כדי נסבה אע"ג דצריך הסימנין דע"י זה יש לה תובעין מ"מ כדי נסבה דאפילו אי לא תני אלא שיש לה תובעין מ"מ ידעינן דע"י סימנין יש לה תובעין ואין הבעלים מתיישבים כדפרישית ומיהו בירושלמי ליף מניין ליאוש מן התורה אמר רבי יוחנן אשר תאבד ממנו מי שאבודה ממנו ומצויה אצל כל אדם יצאה זו כו':

בעדי אוכף. פי' אי סימנין לאו דאורייתא: **לגיזת זנבו.** וא"ת אם יש בה שוה פרוטה פשיטא ואם אין בה שוה פרוטה וי"ל דאטרוך שחייב לגזוזה בשעה אע"פ שאין בה שוה פרוטה בשעה שגזזה:

חמור דבור לרבי יהודה. הא דלא קאמר גם לב"ה (ה) קשה דלא חשיב אלא בהמות: **ושה** דאבידה לדברי הכל קשיא. מקשינן וימא מלתא דאמרי בק"ו טרם וכתב לה קרא ותירץ הר"י כהן דכיון דנכתב שור לגזיזת זנבו הוי גיזת שה בכלל כל אבידת אחיך: **פרט** לשאין בו שוה פרוטה. דס"ד דחייב מכלל כל אבידת אחיך:

ת"ס

מסורת הש"ס

א) [ב"ק לא:]. ב) שם מד., ג) [לקמן סה: ב"ק מח.]. ד) [מולין עט:]. ה) ב"ק קיג: ע"ש לעיל ב., ו) [לעיל כב: ע"ש ושם אית' ר"ש בן יהודקן]. ז) [עי' תוס' סנהדרין יד. ד"ה וכ"ש כו'], ח) [לעיל יח: מולין עט:]. ט) [דברים כב]. י) [ב"ק כח:]. כ) מולי ל"ל להכרת, ל) [כלאי' בב"ק לד.].

תורה אור השלם

1 וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבַד מִמֶּנּוּ וּמְצָאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם: דברים כב ג

2 לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת שֵׂיוֹ נִדָּחִים וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ: דברים כב א

הגהות הב"ח

(א) גמ' לבדרבינא דאמר רבינא ומצאתה: (ב) שם אלא פרוטה שהוזלה וחזרה והוקרה איכא בינייהו כל"ל ותיבת שהוקרה נמחק: (ג) תוס' ד"ה בלוקח וכו' אם אינו הווה ליפול:

גליון הש"ם

גמ' משמעות דו"ר ש"ן א"ב. שבועות דף יט ע"א:

מוסף רש"י

רשה דאבידה. כיון דכתיב לגבי אבידת אחיך, למה לי לכתב רחמנא חמור ושור ושה ושלמה, יכפרך אלו מציאות דרשינן לכולהו כר משה (ב"ק נד.). ומצאתה דאתאי לידיה משמע. ואפילו הכי אחיך ולא עכו"ם ולא תימא כי מיעטו רחמנא עובד כוכבים היכא דלא אתאי לידיה, דיכולא לא מיתחיב למעבד עלה ולאהדורה, אבל אתא לידיה מיתחיב להחזירה, דאבידתו אסורה (לעיל ב.). ששטפה נהר שהיא מותרת. הוא"ל ומתיישבו הבעלים (ב"ק סו.). אשר תאבד ממנו. ממנו קרא ימיר הוא לאשמועינן שאינו אבוד אלא הימנו (לעיל כב:).

עין משפט נר מצוה

פג א ב מיי' פי"ו מהל' מגניבה הלכה ו סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' רסב סעיף יז:

פד ג מיי' שם פי"ד הלכה ה:

פה ד מיי' שם וסמג שם טוש"ע מ"מ וסי' רנט סעיף ג) וסי' רסב סעיף ג:

פו ה מיי' שם וסמג שם טוש"ע מ"מ סי' רסב סעיף יח:

פז ו מיי' שם סמג שם טוש"ע מ"מ סי' רסז סעיף ח:

פח ז מיי' פי"ג שם הלכה ה:

פט ח מיי' שם פי"ל הלכה יג סמג שם טוש"ע מ"מ סי' רעט סעיף ב וסי' רסב סעיף ה:

צ ט י מיי' שם פי"ג הל' ה סמג שם טוש"ע מ"מ סי' רסב סעיף ה:

רבינו חננאל

אם מתגר לקח או מבעל הבית שדשים לו פועלים הרי הן שלו ואם מצאן צרורין או אפי' מפורורין ולקח מבעל הבית שדשם על ידי עבדיו הכנענים וכיוצא בהן נוטל ומכריז: **מתני'** אף השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעין אף כל שיש לה סימנין ויש לה תובעין. אמר רבא [חמור] דבור לר"י ושה דאבידה לדברי הכל קשיא. חמור דבור פי' חמור שכתב בבור אליבא דרבנן דאמרי שור ולא אדם חמור ולא כלים שפיר כתיב בקרא ונפל שמה שור או חמור אלא לר' יהודה דמחייב על נזקי כלים בבור חמור מה בא למעט קשיא. שה דאבידה שנאמר כי תראה את שור אחיך או את שיו נדחים וגו' אם השור שיש לומר הוא הניחו שרוב השוורים שעושים מלאכה בהן אין נמסרין לרועה הזהירה תורה להשיבן שה לא כל שכן שה דכתב רחמנא למה לי קשיא. פי' גללין צפיעי בקר. מלשון והיא בגללי צואת האדם: ת"ר אשר תאבד ממנו פרט לאבידה שאין בה שוה פרוטה וכו' אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי מנין לאבידה ששטפה נהר שמותרת וכו' הא דאמר רבנאי ומצאתה דאתאי לידיה משמע הוא בפ' הגזול בתרא הלכה אין פורטין מתיבת המוכסין.

ת"ש חמור בסימני אוכף. גרייתא היא: **דרשהו אם הוא רמאי מאי לאו בסימנין.** ופ"ת דבמתני' (לקמן כח:) דריס מהלי קרא דלא יחזיר אף בסימנין וי"ל דאסמכתא היא כדקתני עלה בברייתא משרבו הרמאים התקינו אבל הכא משמע ליה שהיא דרשה גמורה מדקאמר וכי תעלה על דעתך לומר כו' (ג) ועי"ל דבמתני' מיירי בידוע שהוא רמאי לכך צריך עדיס אבל הכא מיירי בסתם בני אדם: (ד) **מצאו.** גט קשור בכים יחזיר המוצא לשליח או לבעל השואלו בסימני הכים: ה) **(וניחוש לשאלה).** ופ"ת ולוכח מהכא דסימנין דאורייתא ובפרק בתרא דיבמות (ה) (דף קכ. ושם ד"ה מצאו) פריך מהכא דסימנין דאורייתא וי"ל דמלי לאוקמה כגון שאותו שאבדו מצאו ומכיר הכים בטביעות עין דכיון שבעצמו מצאו נאמן וה"ע הוה מצי למדחי התם: **כים וארנקי משום דממסמי.** ופ"ת והכתיב לא תגזול וי"ל בשלהי גמה אשה (שבת דף סז.) אמרינן כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי:

ואנא יהיבנא סימנים מובהקין דידה. לא מובהקין ממש קאמר אלא מובהקים מסימני חבירו כמו זה אומר מדת אדם וזה אומר מדת רחבו ולקמן (דף כח:) נמי דקאמר לעולם גילתא מכריז ולא אמר סימנין מובהקין התם נמי לאו מובהקים ממש קאמר אלא אלא אמר סימנים טובים שיש בו כי אם כסימנין דסומקי וחיורי: מגלה

לאהדורי גט אשה בסימנים אי אמרת דאורייתא מהדרינן ואי אמרת דרבנן כי עבוד רבנן תקנתא בממונא אבל באיסורא לא עבוד רבנן תקנתא ת"ש אף השמלה היתה בכלל כל (ו) אלו ולמה יצאת להקיש אליה ולומר לך מה שמלה מיוחדת שיש לה סימנין ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש לו סימנין ויש לו תובעין חייב להכריז תנא תובעין אצטריכא ליה סימנין ז) כדי נסבא ת"ש חמור בסימני אוכף אימא בעדי אוכף ת"ש ח) והיה עמך עד דרוש אחיך אותו וכי תעלה על דעתך שיתננו לו קודם שידרשנו אלא דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי מאי לאו בסימנין לא בעדים ת"ש ט) אין מעידין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם אע"פ שיש סימנין בגופו ובכליו שמע מינה סימנין לאו דאורייתא אמרי גופו דארוך וגוץ כליו י) דחיישינן לשאלה אי חיישינן לשאלה חמור בסימני אוכף היכי מהדרינן אמרי (כ) אוכף לא שאולי אינשי אוכפא משום דמסקב ליה לחמרא איבעית אימא כליו בחיורי ובסומקי אלא הא דתניא יא) מצאו קשור בכים או בארנקי ובטבעת או שמצאו בין כליו אפילו לזמן מרובה כשר ואי ס"ד חיישינן לשאלה כי מצאו קשור בכים אמאי כשר ניחוש לשאלה אמרי כים וארנקי ומשום דמסמני לא משאלי אינשי כים וארנקי משום דמסמני וטבעת משום דמזייף לימא כתנאי יב) אין מעידין על השומא ואלעזר בן מהבאי אומר מעידין על השומא מאי לאו בהא קמיפלגי דת"ק סבר סימנין דרבנן ואלעזר בן מהבאי סבר סימנין דאורייתא אמר רבא דב"ע סימנין דאורייתא והכא בשומא מצויה בבן גילו קמיפלגי מר סבר שומא מצויה בבן גילו ומ"מ שומא אינה מצויה בבן גילו איבעית אימא דב"ע שומא אינה מצויה בבן גילו והכא יג) בסימנין העשוין להשתנות לאחר מיתה קמיפלגי מר סבר סימנין עשוים להשתנות לאחר מיתה ומר סבר סימנין אין עשוים להשתנות לאחר מיתה אב"א דב"ע שומא אינה עשויה להשתנות לאחר מיתה וסימנין דרבנן והכא בשומא סימן מובהק הוא קמיפלגי מ"ם שומא סימן מובהק הוא ומ"ם שומא לאו סימן מובהק הוא אמר רבא את"ל סימנין לאו דאורייתא היכי מהדרינן אבידתא בסימנין דניחא ליה למוצא אבידה דנהדר בסימנין כי היכי דבי אבדה ליה לדידיה נמי נהדרו ליה בסימנין אמר ליה רב ספרא לרבא וכי אדם עושה טובה לעצמו בממון שאינו שלו אלא ניחא ליה לבעל אבידה למיהב סימנין ולמשקליה מידע ידע דעדים לית ליה ומימר אמר כולי עלמא לא ידעי סימנין מובהקים דידה ואנא יהיבנא סימנין מובהקים דידה ושקלנא לה אלא הא דתנן יד) רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד הלוה משלשה יחזיר ללוה שלשה שלוו מן האחד יחזיר למלוה ניחא ליה ללוה לאהדורי ליה למלוה אמר ליה התם סברא הוא טו) אחד הלוה משלשה יחזיר ללוה דגבי לוה שכיחי גבי מלוה לא שכיחי ש"מ מלוה נפול שלשה שלוו מאחד יחזור למלוה דגבי מלוה שכיחי גבי לוה לא שכיחי אלא

דידה אלא אגא דב"ע לא ידעי כו': **אלא הא דתנן כו'.** ואמרו להחזיר לו למלוה בלא עדים בסימן זה שאומר שלשה היו ומשלשה לוים ואם מן הלוה נפלו שכבר פרעם מי ניחא ליה בתקנה זו שיתנם המוצאם לכל הבא ונותן סימניהם והלא טוב לו שיהו מונחים ביד המוצאם עולמית דכל זמן שהם בידו ולא יחזירם למלוה הרי הם כסרופים ולא ניחא דליהדר להו בסימנין דלמא מיתרמי דידע מלוה בסימניהן: **תסס.** בסימנין כי האי לא איכפת לן בניחותא דלוה דודאי לאו מייה נפיל דהנך שטרי אחריני מאי בעו גביה: אלא

אינשי ופשוטה ה"א. והא דאמרי' אין מעידין על השומא. ושומא מצויה בבן גילו וסימנין עשוין להשתנות אחר המיתה כולן פשוטות הן. וסוגיין דשמעתין מאן דאמר סימנין דאורייתא היינו דמהדרינן אבידתא בסימניה ואפי' למאן דאמר סימנין לאו דאורייתא הן אם הן 7) סימנין מהדרינן לה לאבידה

צא א מיי' פ"ג מהלי גירושין הלכה יא ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' קלב סעיף ד:

צב ב ג מיי' פי"ג שם הל' כא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' ח סעיף כד:

צג ד ה מיי' פ"ג שם [דין זה לא מזכר בהמגיד"ם ועיין בב"י סי' קלב שמהה עליו] סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קלב סעיף ד:

צד ו מיי' פי"ג שם הלכה כא טוש"ע אה"ע סי' ח סעיף כד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' בכלל כל אלה ולמה: (ב) שם היכי מהדרינן אמרי לא משאלי כל"ל ומיבת אוכף נמחק: (ג) תוס' ד"ה דרשהו וכו' ועי"ל דבמתני'. ע"כ עיין בשו"ת ב"ח סי' רמ"ט ביאור דבור זה: (ד) ד"ה מצאו וד"ה ומשום הד"ם: (ה) בא"ד וכפ' בתרא דיבמות. ע"כ דף קכ ע"ל וע"ש בתוספות בד"ה אמר רבא:

מוסף רש"י

כדי נסבא. אלא לצורך (סוטה יט:) מילי דלא אצטריך למתניה ומגייה בכדי (קדושין ה:). אין מעידין. על הסים שמת, אלא על פרצוף הפנים עם החוטם. אלא"כ לאותו מת בפלוף פניו עם חוטמו, שיכולין להכירו שזהו, אבל לא לאותו בפלוף פו שינעל חוטמו אין מעידין עליו להשיא את אשתו, שמא אין הוא (יבמות קכ.). דמסקב. לשון ריעוע דדריס דור"ל בלע"ז (קדושין פא. עי"ש). מצאו קשור. המציא גט לאשה ואבד הימנו (יבמות קכ.). בכיס או בארנקי. ומכיר את הכיס ואת האנקי (גיטין כז:). או שמצאו בין כליו. בין כלי ביתו ומכיר את הכיס ואת הטבעת שבן שלו (יבמות קכ.). כשר. ולא חיישינן דלמא האי כיס והאי טבעת לחינם אחרינא הוא והאי גט אחר הוא (שם). אחד הלוה משלשה. אם שלשה שטרות שלוה אחד הן שלוה משלשה בני אדם, יחזיר. מולאם, ללוה. דודאי פרעם והחזירום לו, ומיהו נפלו שאם מיתם נפלו מי קבלם למקום אחד (לעיל כ.). שלשה שלוו מן האחד. אם שלשה לוים הם שלוו מאדם אחד, יחזיר. המולאם, למלוה. שבדבר ידוע שממנו נפלו (שם).

תורה אור השלם

ו וְאִם לֹא קָרוֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וְאֲסַפְתּוֹ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ:
דברים כב ב

לעזי רש"י

דורדייש"ר [רידרישיי"ר]. לפצע, לשפשף (את גב החמור באוכף, שאינו הולם אותו).
וורוא"ה [ווירוא"ה]. שומא.

רבינו חננאל

איבעיא להו סימנין דאורייתא או דרבנן וכו' וסימנין כדי נסבה פי' אגב גררה הוכירה משנתנו הסימנין ולאו דוקא הן. ת"ש חמור בסימני אוכף. פי' אוכף הוא שלפעמים נתון על המרדעת של חמור כדי למנוע (ו) חבור המשוי על גבי חמור. ת"ש דתנן בהאשה פרק בתרא דיבמות אין מעידים אלא על פרצוף פנים עם החוטם אע"פ שיש סימנין בגופו כלומר אם נותנין העדים סימני פרצופו ואמר מי שפרצופו כך וכך ראינוהו שמת משיאין את אשתו. ופרקי' גופו דארוך וגוץ דלאו סימן מובהק הוא כליו חיישינן שמא שאולין היו לו ומקשי' אי הכי חמור בסימני אוכף נמי דלמא שאול הוא ואע"ג דאיכא סהדי (ז) האי דאיכוף להאי גברא הוא נימא דלמא השאילו לאחרים דהא אמרת גבי כלים חיישינן לשאלה. ופרקי' איכוף לא מושלי אינשי למה כי פעמי' שתהיה בהמת בעל האיכוף רזה ובהמת השואל שמנה וכשנותנין עליה זה האיכוף מתפתח וכשמחזיר על בהמתו של המשאיל מסקבה פי' עושה בה חבורה כדגרסי' (ז) במשקין סקבא דשתא ריגלא. אלא הא דתניא מצא לגט קשור בכיס בארנקי בטבעת או שמצאו בכליו אפי' לזמן מרובה כשר ואי חיישינן לשאלה אמאי כשר ניחוש דלמ' השאיל כיסו או טבעתו או ארנקי שלו לאדם אחר והוא שקשר זה הגט עמהם וגט זה של אדם אחר הוא ואינו זה הגט שהיה בידו של משאיל. ופרקי' כיס וטבעת וארנקי לא מושלי

ו) [ר"ה ה. וש"נ], ב) לקמן כח., ג) יבמות קכ. [בכורות מו:], ד) יבמות קכ. [גיטין כז:], ה) יבמות קכ., ו) שם ביבמות אימא אימא בשומא דעשויה כו' ומ"ש, ז) לעיל כ., ח) שם, ט) [ובעל המאור הקשה לפירושו דמ"ל מעמלה וכו' ופי' הוא שיבוא עדים שאינו רמאי כו' וע"ש], י) רש"ל מ"ז ועשה הכל דבור אחד,

אלא הא דתנן מלא הכריך. דמשום סימנא מהדרינן ואם נתן מלוה סימן מחזירין לו ואי נפול מיניה דלוה מי ניחא ליה דתהוי הך מקנתא דיהדרה בסימן והא ניחא ליה דנהוו ביד המולא לעולם: [1]כדאמרינן. בעדים: אם תימלי לומר סימני דאורייתא. רבותא נקט דאפי' אמרינן דאורייתא אפ"ה עדים עדיפי כדמפרש ואזיל סימנין ועדים יתן לבעל עדים: **סימנין וסימנין.** כגון שניס ונתנו סימניה: **יניח.** עד שיגיע אליהו: **מדת ארכו כו'.** זה אומר מדת ארכו וזה נותן מדת רחבו: **שעורי משער לה.** אם ראה אותה ביד הבעלים שיערה כשהיה בעלה מכוסה בה אם טלית היא: **מדת ארכו ורחבו ומדת גמיו.** זה אומר ארכו ארכה וכך רחבה וזה אומר ארכה ורחבה כך וכך אמות בין הכל אבל אינו יודע כמה בארוך וכמה ברוחב: **גמיו.** גאם יוונית עשויה כמין ך' שלנו להכי קרי אורך ורוחב יתר גמיו: **הוא אומר סימני הגט.** ואומר ממני נפל שנמלכתי שלא ליתן: **והיא אומרת סימני הגט.** וממני נפל שנתנו לי [2]וגרשתני: **יתן לה.** שהוא נתנו ויודע סימניו אבל היא אם לא נתנו לה מהיכן ידעה: **סימני החוט.** שהגט קשור בו: **בחפיסה.** מגאת אותו: **מתני' שכיניו.** מפרש בגמרא: **כדי שילך.** כל אחד לביתו: **שלשה.** משמעא ההכרחה וידע אם אבד לו כלום ואם יבין שאבד יחזור שלשה: [3]**ויכריז יום אחד.** אי אבדתי ואלו סימניה. ובגמרא פריך דבג' ימים אין שהות לחזור לסוף מ"י: **גמ' שכני מקום שנמצא בו אבידה.** שמא שלהן היא: **כדי שיגיע כו'.** ולא ידביקוהו הגשמים. אלמא כולי האי בעינן ומתני' תני שלשה: **והכפיב וישבו כל ישראל בעריהם.** ואע"ג דפורתא הוו בכל עריהן היו מפוזרים ויש רחוקים מירושלים כבתחילה: **ה"ג וכיון דהכי הוא ליפבא מסתברא: דמצוה עלמא.** צוות יש לו. טוביס השניס: **שמע מינה.** מדלא יהבי ליה לרבנן שהות אלא הליכה וחזרה: **גלימא מכריז.** זה שנאבה מכריז שם חפץ טלית מצאתי ולכך לא הוצרכו ליתן שהות יום אחד לעיין בכליו מה אבד שהאדם יודע כמה טליתות יש לו וכשהוא בביתו בודק אם ימצאנה ואין צריך שהות: **דאי ס"ד אבידתא מכריז.** ואינו מזכיר שם החפץ ליתבו ליה לכל חד וחד אבתי עסי יומא לעיוני במאניה אם כל כליו בידו. ופלוגתא היא בהא לקמן[4]: **לא הטריחו.** זה שיהא שוהא יותר משבעה ימים: **רגל ראשון.** שהוא מכריז: **אומר.** בהכרזתו זהו רגל ראשון שלא להטריח את האומד לחזור וכשיבא רגל שני יעלה לרגל ויתן סימניה: **שלישי אומר סמס.** אבידה מצאתי ואינו אומר איזה רגל הוא למניאתה כדי שלא יסמוך האומד על רגל הבא ויבין שזהו רגל האחרון: אמתי

מצא תבריך של שטרות מי ניחא ליה לדלוה כו'. ולא"ת אין ניחא ליה דכי ילוה לאחר דליהדרו ליה לדידיה וא"ל דאינו רולה להפסיד עתה כדי להיות נספק ריוח פעם אחרת:

חמשה עשר יום. ולא"ת והלא [5]מ"ר היא ארבע מאות פרסה ומהלך אדם על ארבע מאות פרסה [6]עשרה פרסאות ביום הוי ארבעים יום בארוך וירושלים מן הירדן שהוא תחום מ"י מהלך יום אחד כדאיתא בבילה (דף ה.) נשאר מצא אחד ל"ט ימים וא"ל דעם כרמים ויערים היה ארבע מאות פרסה אבל מישוב לא היה כל כך[6]:

לא בעינן כולי האי. וסגי בתלתא יומי ולא"ת דז' ימים ומחצה צריך דהיינו תלי שלא ע"ו יום וא"ל דכי לא שכיחי שיירתא ואין הולך בגילה גם כל היום אינו הולך לפי שלא ימצא מלון בערב:

אתיא

אלא הא דתנן[6] מצא תבריך של שטרות או אגודה של שטרות ה"ז יחזיר הכי נמי דניחא ליה ללוה לאהדורי ליה למלוה אלא אמר רבא [1]סימנין דאורייתא דכתיב [2]והיה עמך עד דרוש אחיך אותו [3]וכי תעלה על דעתך שיתננו קודם שידרשנו אלא דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי לאו בסימנין שמע מינה אמר רבא אם תמצי לומר סימנין דאורייתא אם תמצי לומר הא פשיט ליה סימנין דאורייתא משום דאיכא למימר כדשנינן סימנין וסימנין [4]יניח סימנין ועדים [5]ינתן לבעל העדים סימנין וסימנין ועד אחד [7]עד אחד כמאן דליתיה דמי ויניח עדי אריגה ועדי נפילה [8]תנתן לעדי נפילה דאמרינן זבוני זבנה ומאניש אחרינא נפל מדת ארכו ומדת רחבו [9]תנתן למדת ארכו דמדת רחבו שעורי קא משער לה כד מכסי לה מרה וקאי ומדת ארכו לא משתער לה מדת ארכו ומדת רחבו ומדת גמיו [10]ינתן למדת ארכו ורחבו מדת ארכו ומדת רחבו ומדת משקלותיו [11]ינתן למדת משקלותיו הוא אומר סימני הגט והיא אומרת סימני הגט [12]ינתן לה במאי אילימא במדת ארכו ורחבו דלמא בהדי דנקיט ליה חזיתיה [13]אלא נקב יש בו בצד אות פלוני הוא אומר סימני החוט והיא אומרת סימני החוט [14]ינתן לה במאי אילימא בחיורא ובסומקא ודלמא בהדי דנקיט ליה חזיתיה אלא במדת ארכו הוא אומר בחפיסה והיא אומרת בחפיסה ינתן לו מ"ט מידע ידעה דכל מה דאית ליה בחפיסה הוא דמנח ליה: **מתני'** ועד מתי חייב להכריז עד כדי שידעו בו שכניו דברי ר"מ ר' יהודה אומר [15]שלש רגלים ואחר הרגל האחרון שבעה ימים כדי שילך לביתו שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד: **גמ'** תנא שכני אבידה מאי שכני אבידה אילימא שכינים דבעל אבידה אי ידע ליה ליזול ולהדריה נהליה אלא שכני מקום שנמצאת בו אבידה: רבי יהודה אומר כו': ורמינהו [16]בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים ר"ג אומר [17]בז' בו [18](שהוא) ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבא"י לנהר פרת אמר רב יוסף לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני במקדש ראשון דנפישי ישראל טובא דכתיב בהו [2]יהודה וישראל רבים כחול אשר על הים לרוב בעינן כולי האי במקדש שני דלא נפישי ישראל טובא דכתיב בהו [3]כל הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים שלש מאות וששים לא בעינן כולי האי אמר ליה אביי והא כתיב [4]וישבו הכהנים והלוים וגו' [5]והמשוררים והשוערים וכל ישראל בעריהם וכיון דהכי הוא אפבא מסתברא מקדש ראשון דנפישי ישראל טובא דמצוות עלמא ומשתכחי שיירתא דאזלי בין ביממא ובין בליליא לא בעינן כולי האי וסגי בתלתא יומא מקדש שני דלא נפישי ישראל טובא ולא מצוות עלמא ולא משתכחי שיירתא [6]דאזלי בין ביממא ובין בליליא בעינן כולי האי רבא אמר לא שנא במקדש ראשון ולא שנא במקדש שני לא הטריחו רבנן באבדה יותר מדאי אמר [7]רבינא שמע מינה [8]כי מכריז גלימא מכריז דאי סלקא דעתך אבידתא מכריז בעינן למטפי ליה חד יומא לעיוני במאניה אלא שמע מינה גלימא מכריז שמע מינה רבא אמר אפילו תימא אבידתא מכריז לא הטריחו רבנן באבידה יותר מדאי ת"ר [9]רגל ראשון אומר רגל ראשון רגל שני אומר רגל שני רגל שלישי אומר סתם ואמאי לימא רגל שלישי דלא אתי לאחלופי בשני שני נמי

אתיא

ז' ימים כדי שילך לביתו ג' ויחזור בג' ויכריז יום אחד פ' כדי שילך שומע המכריז למקומו ויגיד וישמע בעל האבידה ויבא מיד וישמע ביום השביעי המכריז ויתן סימניה ויקחנה למימרא דארץ ישראל מהלך ג' ימים היא. ותתנן בג' מרחשון שואלים את

ח) נראה דתסר ול"ל סימנין וסימנין ועד אחד עד אחד וכו'.

מסורת הש"ס

ה) לעיל כ., כ) [לעיל מ:], ג) תענית י., ד) ר"ש מ"ז, ה) ר"ת ולא אזלי וכו', ו) [ר"ה כדאינן אחר ד"ה אם אימלי], ז) כ"ת וגרסינ. ח) עיין בתוספות לעיל כב: ד"ה לו דליכא, ט) [ע"ב], י) [מגילה נ.], כ) [פסחים נג:], ל) [ער' תוס' ר"ה כג: ד"ה כמה].

תורה אור השלם

1 וְאִם לֹא קָרוֹב אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וְאָסַפְתּוֹ אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ:
דברים כב ב

2 יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל רַבִּים כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לָרֹב אֹכֵל וְשֹׁתֶה וּשְׂמֵחִים:
מלכים א ד כ

3 כָּל הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים:
עזרא ב סד

4 וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְּוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים וּמִן הָעָם וְהַנְתִינִים וְכָל יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם וְיִגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם:
נחמיה ז עב

5 וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְּוִיִּם וּמִן הָעָם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים וְהַנְתִינִים בְּעָרֵיהֶם וְכָל יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם:
עזרא ב ע

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה תמצא וכו' ומהלך אדם בינוני הוה עשרה פרסאות:

גליון הש"ס

גמ' ינתן למדת משקלותיו. עיין לעיל דף כג ע"ב תוס' ד"ה מדמשקל: שם אמר רבינא ש"ם. עיין בהגל"ס פ"ג דמולין מ"ם כ"ג:

רבינו חננאל

ואסיקנא אלא אמר רבא [סימנין] דאורייתא מהכא עד דרוש אחיך אותו והשבות לו וכי תעלה על דעתך שיתנו לו קודם שיתבענו אלא עד שתדרשהו אם רמאי הוא אם לאו ובמאי תהיה דרישתו בסימנין אמור לו תן סימניה ואם יביא סימניה תנה לו ש"מ סימנין דאורייתא אמר רבא אם תמצא לומר סימנין דאורייתא אקשינן עליה אכתי אמרת אם תמצא לומר והא כבר פשטינן לה סימנין דאורייתא ודתינן משום דאיכא למימר הא דפשטינן דרשהו לאו כדקאמרת אלא דרשהו לתובע הכי אם הוא צורבא מרבנן דלא משני בדיבוריה אלא במסכתא ובפוריא ובאושפיזא בלחוד מהדרינן ליה אבידה בטביעות עינא. סימנין וסימנין יניח פי' אם באו שניהם ונתנו זה וזה סימניה וכל אחד אמר שלי הוא לא יתננה לא לזה ולא לזה אלא יניחנה מוצאה אצלו. אבל אם אחד נתן סימניה וטען נפלה ממני ובא אחר והביא עדים כי ממנו נפל תנתן לבעל עדים.

עין משפט נר מצוה

צה א מיי' פי"ג מהל' מלוה הלכה ה:
צו ב מיי' שם הלכה ו סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף ח:
צז ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:
צח ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף י:
צט ה מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף יא:
ק ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף יב:
קא ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף יד:
קב ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף יג:
קג ט י כ מיי' שם פי"ח הלכה ו ז סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קנו:
קד ל מיי' שם פי"ג הלכה ח סמג שם:
קה מ מיי' פ"ג מהל' תפלה הלכה טו סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' קיח סעיף ח:
קו נ מיי' פי"ג מהל' גזלה ואבדה הל' ח סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רסז סעיף ד:
קז ס מיי' שם הל' ח:

מוסף רש"י

מצא תבריך של שטרות כו' הרי זה יחזיר. דלכך שיש בו סימן הוא (לעיל כ.). אלא דרשהו אם רמאי הוא. ומכי משמע עד דרוש אחיך אותו, עד דלשון את אחיך (לעיל כז:). שלש רגלים. דיאות בעלים לאחר י"ב חודש, מי שמצא כלי או טוס מליאה מיין להכריז שלש רגלים, ואם נמצא אחר הסוכות צריך להמתין ולהכריז בפסח ובעצרת ובחג, דהיינו י"ב חודש, ושוב אין צריך להכריז (ברכות נח:). בד' בו. כלומר בשבעה במרחשון (תענית י.). כדי שיגיע אחרון שבישראל. כלומר קודם ניאת מים, לנהר פרת. שהוא לחוק יותר (שם).

רבינו חננאל (המשך)

ט) עד אחד כמאן דליתיה דמי. מדת ארכו ומדת רחבו [נתנן למדת ארכו] זה נתן מדת ארכה ורחבה של טלית וזה נתן מדת גמיה תינתן לבעל מדת ארכה ורחבה. אשתו אומרת זה הגט נתנו לי בעלי ונפל ממני ואמרה [סימני] והבעל אמר סימניו וטוענן כי לא נתתיו לה עדיין ינתן לה והוא שנותנת סימנין מובהקין כגון נקב ישנו בצד אות פלוני ש"מ דבסימן מובהק שרינן אשת איש דהיא איסורא וכל שכן ממונא: **מתני'** עד מתי חייב להכריז וכו' תנא עד שידעו בו שכני המקום שנמצאת בה זו האבידה ורמינן על הא דתנן ואחר הרגל האחרון